

Dannelse og kristendom

Valgmenighedspræst Morten Kvist

Den kristne kirke har om ikke fra den allerførste tid så dog meget tidligt forbundet sig selv med uddannelse. De kristne i de første generationer efter apostlene skulle erhverve sig konkret viden om, hvad det var for en Gud de troede på. De skulle kende Jesu historie og kirkens oprindelse. De centrale læresætninger blev formuleret som en dåbsbekendelse, så enhver kunne vide, hvad man gik ind til med dåben.

Siden fandt kristendommen vej til de højeste læreanstalter. Den blev gennemtænkt med alt, hvad der var af tilgængelig filosofi og historisk viden. Klostre spredte sig over hele Europa og blev lærdomssæder for viden og kunnen af enhver slags og endelig kom universiteterne til. Teologerne var blandt de bedst uddannede. Martin Luther, som blev et forbillede for os i Danmark, var ikke for ingenting doktor i Den hellige Skrift. De ledende danske reformationsteologer var uddannede i Wittenberg, og sådan fortsatte udvekslingen mellem kirken og den dannede verden.

Lige indtil i dag. Forholdet er reelt brudt, men heldigvis ikke afviklet. Det teologiske Fakultet på Århus Universitet er som bekendt nedlagt, men man kan stadig blive cand. teol. Man behøver imidlertid ikke opgive Romerbrevet til eksamen og kan altså blive præst i folkekirken uden at have læst et af kristendommens vigtigste skrifter. Det navnkundige teologiske bibliotek er en skygge af sig selv, udstyret med hængekøjer som en art opfordring til at slappe af i stedet for at studere. Nogen tror nok, at der findes en genvejstast til kundskaber. De studerende kan ikke længere læse tekster på tysk og værre endnu: De føler sig forulempede, hvis de bliver bedt om det, forlyder det. Latin er et eksotisk sted på en anden planet undtagen for de klassisk-sproglige.

Dette uddannelsestab sætter sig i den folkelige dannelse og i præsternes evne til at læse i Bibelen, tilegne sig kirkehistorie og forstå dogmatikken. Vores fælles viden om kulturens oprindelse smuldrer, og præsternes mulighed for at læse sig selv op på et højere niveau forringes.

Kristendommens stilling i Danmark har altid været afhængig af to ting: Fromhed og dannelse. Ikke sjældent har de to været forenet i samme person, men langt fra altid, og det er heller ikke nødvendigt. Havde man ikke det ene, havde man måske det andet, og begge dele har der altså været bud efter. Fromhed kan man i grunden ikke stræbe efter, kun bede om og måske forberede sig på at modtage, men dannelse kan man arbejde aktivt på. Oplysning har det også heddet. Det har været et anliggende for både høj og lav, og også kirken har haft brug for oplysning, skønt såvel præster som lægfolk ofte har været skeptiske.

Folkets kirke er således afhængig af dannelse. Teologer og præster bliver nødt til at kunne matche de bedste uddannelser i øvrigt. Ellers reducerer vi kristendommen til en oplevelsesreligion, en kult for de indviede med adgangstegn. Nu er der ikke noget i vejen med en oplevet kristendom i den forstand, at man har haft oplevelser med troens mysterier, men det er ikke nok. Der skal også erfaringer til, dvs. oplevelser, der har været underlagt sprogets og tankens kraft. Det skaber klarhed og gør, at erfaringer kan deles med andre. Det er her dannelsen sætter ind.

Når forholdet mellem dannelse og kristendom har fået et grundskud, må man spørge, om der er noget at gøre ved det? Kirken kan lave sin egen teologiske uddannelse, men det kan nemt skabe lukkethed og sikrer ikke udvekslingen mellem universitet og kirke. Bedre er det nok at arbejde på at genindføre et højt niveau på universitetet.